UCLA
Archive of the Yiddish Literary Journal Kheshbn

Title
Lider/ Poems

Permalink
https://escholarship.org/uc/item/7qz0101s

Journal
Archive of the Yiddish Literary Journal Kheshbn, 95(1)

Author
Mordechai Chasid, Mordkhe Khasid/

Publication Date
1980

Copyright Information
Copyright 1980 by the author(s). All rights reserved unless otherwise indicated. Contact the author(s) for any necessary permissions. Learn more at https://escholarship.org/terms

Peer reviewed

eScholarship.org Powered by the California Digital Library
University of California

מ. חסיד / מאָנטרעאָל

לידער

אַ רייטער

איך זע אָן מיינע אויגן מער
ווי מיינע אויגן קענען זען
און ער, מיין אומעט
זעט, מן הסתם, נאָך ווייטער.
אויף פוסטע פעלדער
שטייט פאַר מיר
אַ גאָר טשיקאַוועדיקער איך —
אַ רייטער.

צי ווייס איך יאָ,
צי ווייס איך ניט —
איך שטיי דאָ
אפשר פריער נאָך
פון סאַמע בראשית.
איך ווייס ניט אָפט
גאָר קלאָר
אפילו וואָס איך ווייס —
און טיף אין מיר
איך ווייס עס.

איך רייט אַרום זיך,
רייט און רייט
און ווער פון זיך אַליין
אַלץ ווייטער.
בלויז פרעגן פרעג איך זיך
גאָר שטאַרק דערשטוינט:
— ווער האָט געוואָלט
פון מיר
איך זאָל געבוירן ווערן
אָט אַ דאָ
צו זיין
אַ רייטער?

קענסטו?

קענסטו
איין גרעזעלע
געפינען כאָטש
אויף אָט דער ערד
וואָס וויינט ניט
אונטער דיינע
שטיוול,
אייזערנער
בן־אָדם?

צי אפשר דאָך
אַ פויגל
אויסזוכן
העט־הויך
וואָס ציטערט ניט
פאַר דיינע אויגן
פּחדים?

וואָס באַוואָרנט מיך?

וואָס באַוואָרנט טאַקע
באמת מיך
מיין ניט באַוואָרנטע
גערעכטיקייט?
אַ קרומע שווערד?
אַ ביסטרע פערד?
אַ בייזער חלום?
צי גאָר אַ כשרע
אַטאָמען באָמבע?
און אפשר, זאָג,
אַ ווילדע רוגזה
פון פרעמד־וועלטיקע
פּלאַנעטן?

איש יאיר / מאָנטרעאַל

דונערן אום האַרבסט

(סקיצע פון דער סעריע „מיין שופלאָדל דערציילט"— געשריבן אין 1937)

א.

אין אַ זונטיקדיקן נאָכמיטאָג, האָט הערשל אַוועקגעלייגט זיין מיד בינטל ביינער און צעוויטיקט געמיט אויפן פולן באַראָט פון דער קאַנאַפּקע. איינער רעדט: טראָג דו דאָס פּעקל! זיינע אויגן האָבן זיך נאָך געגליטשט איבער די שורות פון דער צייטונג, פונקט ווי אַ פראַכט־צוג דערשלעפּט נאָך מיט כוח פון אינערץ די לעצטע שפּאַן איבער די רעלסן, כדי אַנטדרימלט צו ווערן ערגעץ אויף אַ בלינדער ליניע. די אויגן האָבן געפינטלט ווי לאָקאָמאָטיוו־לאַמטערנס פון אַ נעפּל אַרויס. דער געדאַנק האָט אַוועקגעשלייכט אין די איינהילן פון שלאָף. דער שלאָף האָט איינגעדעקט זיין מיד, צעוויטיקט געמיט, ווי גאָר אַמאָל, קינדוויז, נאָך אַ ביטערן וויינען, ווען ער פלעגט איינדרימלען אין אַ פאַרלאָזן ווינקל, מיט אַ פּנים — פאַרשטייפט פון פאַרטרוקנטע טרערן.—

פיינלעכע אַנונג אונטער אַ שלייער פון טרייסטנדיקן שלאָף.—

איבערן טונקעלן צימער האָט זיך צעקלאָגט אַ מאָנענדיק שנאָרכן...

עס איז געווען אַ נעפּלדיקער טאָג אין שפּעטן נאָוועמבער, 1937. דער נעפּל האָט זיך געשפּרייט, ווי קנוילן רויך, איבער די פאַראומערטע גאַסן. די נעץ האָט געקוויטשעט אונטער די טריט; ס'האָט אויסגעזען ווי אַן אַנגסטיקער שוויס וואָלט באַגאָסן דעם פּרצוף פון דער גאַס. אַ דעמפּיקע שטיקעניש פון אַ שוויצבאָד.

און פּלוצלונג, האָט דער הימל — ווי אַן איבערגעפּרעסענער פאַרשווין — זיך צעשלוקערצט מיט געדונער; און בליצן, ווי היסטערישע גענעצן, האָבן צעריסן זיין מויל. אַ רעגן פון דערלייכטערונג האָט אַ פלייץ געטאָן ווי אין מיטן יולי. אַלע צוימען האָבן געפּלאַצט. דער דונער האָט געברעוועט, געקנאַקט, און אויסגעלאָזט מיט פּאַטעטישן געבייזער. בליצן האָבן זיך געזאָגט מיט דער פלינקייט פון צעווילדעוועטע קעץ. האָט איינער געשניטן דעם הימלישן מאַנטל, ווי די קרומע שאַבליע פון וואַלד־גזלן די חשכות פון דער נאַכט; האָט אַ צווייטער — געשטשירעט מיט דער שינאה פון זיינע בלאַנקע ציין; און אַ לעצטער האָט אַ ברי געטאָן ווי דער בלענד פון זיין שעלמיש אויג. דיי וואָלקנס האָבן זיך געאיילט אין פּאַניק, ווי איבעראַשטע פון דעם פּלוצלינגדיקן אויפברויז. אַ ראַנד פון הימל האָט זיך אַנטפּלעקט אין מאַטער בלויקייט. דער הימל — אין שפּיל פון קרענקלעכן בלוי מיט אַשיקן חושך — האָט אויסגעזען ווי דער פּרצוף פון אַ טייוולאָנישן כישוף־מאַכער אויף קונסטבילדער. פיל אומהיימלעכס האָט געהוירעט איבער דעם דאָזיקן זומערדיק־ליידנשאַפטלעכן אויסברוך אין טיפן האַרבסט.

ווען הערשל לאַזאַר האָט זיך אויפגעכאַפּט פון דעם הילכיקן דונערן, האָט, דורכן איינציקן פענצטערל אין זיין צימער, אַריינגעשמייכלט, שעמעוודיק, אַ ווייטע פאַרגייענדיקע זון. די זון־שטראַלן האָבן זיך געצאַפּלט איבער דעם קרענקלעכן שיין, ווי די וויעס איבער דעם פאַרצווייפלט־בעטנדיקן בליק פון אַ פרוי, וועמענס יוגנט ס'האָט אויפגעפלאַמט צום לעצטן מאָל...

הערשלס בליק האָט זיך געעפנט מיט

צי פשוט סתם
מיין מידער גולמדיקער
גוף
וואָס טוט באַהאַלטן מיך
און אויכעט זיך
טיף אונטער אַלטע
פערענעס
און קויטיקע
ירושהדיקע
איבערבעטן?